

TEATAJA

Haaslava valla infoleht

Nr 1 (92) jaanuar 2002

Vallavanema veerud

Hea vallarahvas! Taas on heameel teid ter- vitada saabunud uue aasta puhul. Kui möödunud aasta saatsime ära suhteliselt segaste ja pessimist- like nootidega, siis käesolev aasta on toonud nii mõnegi probleemi välja uues valguses. Lahenenud on Tallinna võimutüli, mis eeldatavalt tõi kaasa kolmikliidu lagunemise. Kui ekspresident Meri temale omasel moel ei pakkunud eelmised riigiko- gu valimised võitnud erakonnale (Keskerakond) valitsuse moodustamise võimalust, siis president Rützel arvestas kõigi (ka kõige väiksemate era- kondade) huvidega, kutsudes nende esindajad nõu pidama Kadriorgu. Lehenumbri avaldamisel on peaministriks Siim Kallas ja usun, et ka uue valit- suse koosseis kokku lepitud.

Mõistetamatuks jääb endiste koalitsiooni- poliitikute rusikatega vehklemine praeguste tege- miste üle. Isamaaliidu ja Mõõdukate osalusel teh- tud eelarve peale valitsusest lahkumist äkki ei meeldi neile endilegi! Kas istutakse nüüd oposi- siooni ja võideldakse iseenda kätetöö (eelarve) vastu? Seda kõike näitab aeg, kuid suundumused sinnapoole on. Kritiseeritakse ju endi loomingut – "superpeldikut" Toompeal. Samuti Eesti maine kujundajat, Mõõdukate liidri T. H. Ilvese elukaas- last, kellele "keegi" andis 50 miljonit krooni Eesti maine loomiseks.

Kuid ärme tõttame ajast ette, eks aeg too- nud teedehooldajatele kuhjaga tööd ja ka problee- me. Mahasadanud lumevaip oli kohati nii paks, et masinate võim hakkas nõrgaks jääma loodusjõu-

dude vastu. Sellest hoolimata tahaks kiita kõiki meie abimehi – Lauri Roosiorgu koos OÜ Sahkar TT-ga, Avo Samariütliit koos OÜ Männiku Piima- ga ja hr Elmar Vohlat. Meie teedehooldajad on jõudnud vallateed lahti lükata tavaliselt enne tee- devalitsuse masinaid, vajadusel ei kardeta ka sahka maha panna riigimaanteedel. Kuid äsjamöödunud taliharjapäev ütleb, et pool lund veel taevas. Loo- dame, et meie lumelükkajad kevadeni sama edu- kalt vastu peavad.

Vallametnikel on aasta alguses murelap- seks eelarve. Tuleb jälle teha valikuid riigi poolt vähenenud eraldistega. Ära kaotatud on õpilaste sõidusoodustuste raha riigi poolt, samas kohustus on jäänud. Loomulikult me peame oma valla raha- kotist need vahendid leidma. Ilmselt ei kavatse me seda raha oma valla inimeste taskust võtta maamaksu tõstmise näol vaid püüame leida teisi võimalusi eelarvet suurendada. Jaanuarikuu viima- sel päeval toimuv volikogu ütleb oma sõna nii nendes kui ka paljudes teistes küsimustes. Kind- lasti saab ka lähiajal rääkida soodsatest interneti püsiühendusega liitumistest, põhikooli arengust ja paljust muust. Kindlasti tuleb vallaametnikel roh- kem otsida vahendeid kõikvõimalikest fondidest ja projektidest. Eelpoolräägitud probleemidest saame rääkida 31. jaanuaril Roiu Päevakeskuses kell 10.00. Ootame teie arvukat osavõttu ja ettepane- kuid koduvalla arengutes.

Edukat aastat ja head tervist soovides

Koit Prants, vallavanem

31. jaanuaril, neljapäeval

Roiu päevakeskuses Kesktänav 9

kell 10

OLUKORRAST VALLAS JA RIIGIS

Vestlusringis

volikogu esimees Avo Samariütel ja vallavanem Koit Prants

Kes jaanuarikuus on sündinud...

1	Eduard Laaber Leili Kaare	1930 1936	Lange Aardla
2	Erika Sula Mato-Tõnu Soomre Vello Nuka	1932 1936 1942	Haaslava Päkste Mõra
3	Aleksander Märso Illar Saaremets Talvi-Kaja Sloog	1931 1940 1940	Lange Roiu Tõõraste
5	Rudolf Ivanov	1932	Roiu
6	Tatjana Litvinova	1919	Ignase
7	Helene Kõrven Elfrida Raig	1919 1938	Haaslava Koke
8	Jekaterina Šmatova Eevi Adamka Gardei Kulev Kaie Nehring	1927 1939 1939 1942	Roiu Mõra Kriimani Roiu
10	Tatjana Kuremägi Vladimir Kerov	1914 1927	Lange Tõõraste
12	Leida Zooper	1924	Kõivuküla

	Maimu Luht	1931	Igevere
13	Lembit Alaküla Ellen Prost	1925 1931	Mõra Haaslava
14	Valdur Saaremets	1938	Kitseküla
16	Zinaida Jegorkina Rein Pajumaa	1928 1935	Roiu Kurepalu
18	Elmeta Ennok	1938	Roiu
21	Erich Lilo Aare Allekõrs Heino Matsalu	1924 1942 1942	Metsanurga Tõõraste Uniküla
24	Endla Kase	1939	Kriimani
26	Helve Kool	1937	Aardlapalu
27	Lisette Kändra	1929	Ignase
28	Helga Eeskivi Albert Puik Ants Paide	1920 1932 1937	Ignase Kriimani Uniküla
29	Lehte Kaasik Nikolai Lotta	1927 1939	Luite Igevere

Palju õnne!

Eelteade ametlike kohanimede määramise kohta

Kooskõlas *Kohanimeseadusega* ja *Kohanimede määramise korraga Haaslava vallas* on tehtud ettepanek määrata ametlikeks kohanimedeks

Alakülas

Väleki – Ala-Kolli maaüksuse jagamisel tekkiva maa aadressi- ja katastriüksuse nimena;

Kõivukülas

Roiumetsa – Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva kinnistu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Lange külas

Luha – erastatava vaba põllumajandusmaa aadressi- ja katastriüksuse nimena;

Palukülas

Lasketiiru – Kaitseministeeriumi rajatava lasketiiru aadressi- ka Eesti Vabariigi omandisse jäetava maa katastriüksuse nimena;

Päkste külas

Roiumetsavahi – Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva kinnistu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Roiujärve – Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva kinnistu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Roiu alevikus

Männi 1 – AS Baltoil hoonete aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Männi 1A – Kristel Sulbi hoonete aadressi- ja Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva maa katastriüksuse nimena;

Oja 3 – Kristel Sulbi hoonete aadressi- ja Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva maa katastriüksuse nimena;

Meistrite 12A – Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva kinnistu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Meistrite 12B – Roiu talu kinnistu jagamisel tekkiva kinnistu aadressi- ja maa katastriüksuse nimena;

Tõõraste külas

Kriisa – Eduard Sloogi hoonete aadressi ja maa katastriüksuse nimena;

Kõigil, kellel on vastuväiteid toodud nimede ametlikeks kohanimedeks kinnitamise kohta, esitada need vallavalitsusele 30 päeva jooksul käesoleva eelteate avaldamisest.

Eestimaa Rahvaliidu Tartumaa Osakond korraldab pühapäeval, 3. veebruaril algusega kell 12

Lähte spordikompleksis

MEELELAHUTUSLIKU SPORDIPÄEVA

- ❖ võistlused lumealadel (suusatamine, reesõit, kelgutamine);
- ❖ võistlused välkmales, korvpalli vabavisetes, nooleviskes, mõistatuste lahendamises;
- ❖ teatevõistlused võistkondadele ja peredele.

Auhinnad. Meelelahutus. Kehakinnitus

Kelgud-suusad kaasa, spordihoone saalis saab viibida vaid sisestes spordijalanõudes.

Oodatakse nii lapsi kui ka täiskasvanuid. Osavõtust teatada 28. jaanuariks tel 052 33 972 Heino Sepp

Tere talv!

Et miks alles nüüd, -küsite. Aga on ju väljas Eesti klassikaline talv: vihm, pori, põlvedeni vesi. Tartu maratoniks tuleb ta alati. Peaks vist kasutusele veesusad võtma... Kuid mitte suuskadest ei taha rääkida, vaid veest, sellest meie igapäev kraanist tulevast veest.

Ah et jälle vee hind tõuseb, mõtleb lugeja. Ja kahjuks ta ei eksi. Miks? Varsti on hind nagu linnas?

Kuid ega muud üle ei jää, sest iga aastaga kulutused veetootmisele suurenevad ja seda mitte ainult trasside ja pumplate lagunemise tõttu, vaid ka tänu järjest karmimate seaduste, normide ja maksu-määrade kehtestamisele. Vee kvaliteet peab vastama Euroopa Liidu standardile!

Antaks siis meile ka vähemalt keskmine EL palk, mille maksudest saaks investeerida meile pärandiks saadud 30–40 aastat vanadesse kommunikatsioonidesse! Mul tekib allergia, kui ma kuulen sõna Eesti mingi firma nime ees, olgu see Energia, Telefon või muu... Sest ühe m³ vee tootmiseks kulub üks KW/h elektrienergiat ja hind, mida "Majaabi" maksab, on ammu üle krooni. Aga elektri hind tõstetakse iga aasta. No mis siis üle jääb? Riik tõstab iga aasta vee ressursimaksu 5–10 senti võrra (2000.a. oli see 40 senti/m³), saastetasu tõuseb aastaks 2005 kaks korda! Näide: loodusesse lastud normidele vastava reovees olevate fosforühendite 1 tonni eest oli tasu 4082 krooni, tuleb aga 8464! Ja normi ületava koguse eest tuleb viimane number korrutada kümne-ga! Ja seda juba alates 1. jaanuarist 2005 ehk 3 aasta pärast.

Kes teab, palju maksab siis elekter, bensiin, seesama telefonimaks või leiva päts...

Igatahes kindlasti mitte vähem kui praegu. Ja seega ei oskagi täpset hinnatõusu prognoosida, kuid suvel vee- ja kanaliseerimise ühe m³ hind tõuseb. Antud olukorras on üks väljapääs: kuna tarbijal tavaliselt ei ole võimalik oma sissetulekuid järsult suurendada, tuleb väljaminekuid vähendada! "Kes ees – see mees!" põhimõtet järginud tarbija paigaldas veemõõtja – ja kindlasti on tal ammu kulud tasa ning jooksvad väljaminekud väiksemad!

See muidugi ei tahenda seda, et terve pere käib hommikul potil ja üks kord tõmmatakse vesi peale! Olles ise veetarbija, tean, et 3-liikmeline pere saab hakkama 4–6 m³-ga kuus tavatarbimise juures. Muidugi tingimusel, et WC pott ei jookse läbi, segistid on kangüsteemiga ega tilgu ja pesumasin pole elektromehhaaniline pesukauss nimega "Riga"...

Siia mõned soovitusel:

➤ Kui tahate paigaldada veemõõtjat, pöörduge vastava ala spetsialisti või litsentsi omava firma poole. Paigaldusel on vaja täita teatud tingimused, olgu see "mudapüüdja" ja mõõtja plommimise võimalus või mis iganes. Painduvate survevoolikute kasutamine on lubatud tingimusel, et nende otsi saab plommida!

➤ Ostke külmaveemõõtja (tavaliselt sinist värvi), ja mitte turult ega sõbralt–tuttavalt pudeli eest!

➤ Kontrollige mõõtja passi andmeid ning taatlemismärgi ja plommide olemasolu!

➤ Peenfiltri paigaldus on lubatud ainult peale veemõõtjat! Erandjuhul peab olema tagatud plommimise võimalus, mis eeldab iga filterelemendi vahetusel lisakulusid (plommimistasu).

➤ Paigaldamisel jälgige paigaldamisviisi juhendilt! Teatud veemõõtjad, näiteks niiskuskindlad mõõtjad peavad olema horisontaalasendis loodis!

➤ Eramute üldveemõõtjate paigaldamiseks tuleb eelnevalt vana peakraan välja vahetada, milleks on vaja esitada kirjalik veekatkestuse tellimus "Majaabile" vähemalt 10 päeva ette.

Kui teil on kahtlusi või kõhklusi veemõõtja paigaldamise suhtes, palume pöörduda valla asutuse "Majaabi" poole, alati aitame nii nõu kui jõuga. Meiega veelepingut omavatele klientidele on see lausa kohustuslik, sest "Majaabi" esindaja vaatab ju töö üle ning kui midagi on valesti, plommida ei saa, ja ongi nii, et "Lännu kõik see töö ja vaev!..."

Samas teatab "Majaabi", et alates 01.01.2002.a. muutusid mõne meie poolt pakutava teenuse hinnad:

Kanaliseerimistorustike ummistuste likvideerimise töötund maksab 70 krooni, veetorustiku avariide likvideerimisel ja üldehitustöödel saab tunniks töömehe 60 krooniga. Veemõõtja plommimise tasu on 25 krooni, transporditeenuse kilomeetri eest tuleb maksta 5 krooni. Vajadusel lisandub tellitud tööde hinnale remondimaterjali maksumus ja tasu sõiduki-lomeetrite eest. Kui avariid likvideerima kutsutakse väljaspool "Majaabi" tööaega, tuleb tasuda töö eest kahekordse tariifi järgi.

Söögim vitamiine, sest kevadväsimus pole mägede taga.

Olgem optimistid – elu saab alati veel hullemaks minna

Valeri Rudakov,
valla asutuse "Majaabi" direktor.

Kultuurikalender

Priiuse Seltsimaja

8. veebruar	Sõbrapäevapidu koos Mait Maltisega
17. veebruar	Pensionäride sõbrapäevapidu
24. veebruar kell 10.00	Eesti Vabariigi 84.aastapäeva tähistamine Kurepalus vabadussamba juures

Majaomanikel tuleb veebruarikuus heisata riigilipud:

- 2. veebruaril – Tartu Rahulepingu aastapäeval;*
- 16. veebruaril – Leedu Iseseisvuspäeval;*
- 24. veebruaril – Eesti Iseseisvuspäeval.*

Politseiteated

- ✓ Möödunud aasta 22. detsembril avastas Vello Salupere, et tema maamajja Kurepalus on sisse tungitud ning varastatud garaažis seisnud sõiduauto Audi 80 alt kummid. Kahju suurus on 11500 krooni.
- ✓ Ööl vastu 19. detsembril tungiti Kurepalus uksepiita lõhkudes sisse Aare Roosimäe pooleliolevasse elamusse. Samal ööl lõhuti ka kõrval asuva Vaike Anja elamu uksepiit ja varastati garaažis seisnud autolt aku. Sissetung pandi sel ööl toime veel Kaido Pintsare pooleliolevasse elamusse eelmisest veidi maad Roiu suunas. Sealt varastati kraami 8000 krooni eest, sealhulgas võeti maha ja viidi ära 2 ju-
ba paigaldatud pakettakent, Isoveri klaasvilla, elektritarbeid ja ventilaator.
- ✓ Ööl vastu 17. detsembril tungiti Aardlas ukse kaudu sisse Aardla Piimaühistu lauta ja varastati 35 kg kaalunud lehmvasikas. Kahju suurus on 700 krooni.
- ✓ 28. detsembril tungiti Aardlapalu külas akna kaudu Arne Sireli suvilasse, kust varastati külmkapp, diivan ja elektrilisi tööriistu.
- ✓ Käesoleva aasta 7. jaanuaril toimus äge kaklus Aadami külas, kus võeti appi raudtorud ja puuteibad.

Konstaabel Ivar Dubolazov

Tartu maakonna kuritegevuse statistika 2001. aastal

Võrreldes 2000. aastaga on Tartu maakonnas eelmisel aastal kuritegevuse kasv pidurdunud: kui 2000. aastal tõusis kuritegevus 43%, siis 2001. aastal see langes 7,1%.

Tartu maakonnas registreeriti möödunud aastal kõige enam II astme kuritegusid – 1141 sündmust, mille hulk on 2000. aastaga võrreldes langenud 8,5%. Kõige raskemaid – I astme kuritegusid pandi toime 22; see on 37,5% rohkem kui üle-eelmisel aastal.

Seevastu on aga I astme kuritegude avastamise protsent kõrge – 86%. I astme kuritegude eest määratakse raskeima karistusena vabadusekaotus tähtajaga üle kaheksa aasta või eluaegne vabadusekaotus. II astme kuriteo eest on

maksimumkaristuseks kaheksa aastat.

Aastaga on suurenenud varguste, narkokuritegude ja huliigaansuste osakaal. Korterivargused on kasvanud 32% ning sõidukitevargused 14%. Enamasti tegutsevad vargad salaja, kuigi salajaste varguste üldmaht on veidi langenud. Avalikke vargusi seevastu pandi toime 18, üle-eelmisel aastal 12. Narkokuritegusid oli 2000. aastal 1, eelmisel aastal aga 4. Samuti hoitakse tihedamalt ebaseaduslikult enda käes relvi – 23 juhtumit ehk 91% kasv võrreldes eelneva perioodiga.

Üldjoontes on aga kuritegevus vähenenud. Positiivse näitajana on vähenenud tahtlikud tapmised 14%. Isikuvastaste kuritegude avastamisprotsent on kõrge ning

süüdlastele määrab karmi karistuse kohus. Röövimisi pandi eelmisel aastal toime 60% vähem, kelmusi 53% ja majanduskuritegusid 82% vähem kui 2000. aastal.

Linnas ja maakonnas kokku toime pandud kuritegude arv vähenes aastaga 2,3% ning maakonna kuriteod moodustasid koguarvust 24%.

Haaslava vallas registreeriti aasta jooksul 58 kuriteosündmust. Suurema osa moodustasid salajased vargused, mida oli 48. Pandi toime ka paar huliigaansust ja ärandamine. Aastaga on kuritegevus vähenenud 25%.

Liina Pissarev
Tartu Politseiprefektuuri
pressigrupist

Elukoha registreerimine

Saabusid valda

Koidula Borodkin	Kriimani	Tareke 10	Tartust
Aleksandr Borodkin	Kriimani	Tareke 10	Tartust
Andre Borodkin	Kriimani	Tareke 10	Tartust
Ann Borodkin	Kriimani	Tareke 10	Tartust
Jüri Kuusik	Roiu	Männi 3-13	Türi vallast
Jekaterina Kuusik	Roiu	Männi 3-13	Ülenurmest
Ljudmila Fjodorova	Aardla	Keskuse 3-7	Tartust
Vladimir Fjodorov	Aardla	Keskuse 3-7	Tartust
Jelena Dubrovskaja	Aardla	Keskuse 3-7	Tartust
Aleksandr Fjodorov	Aardla	Keskuse 3-7	Tartust
Aare Roosaar	Uniküla	Aare	Tartust
Laura Reemets	Mõra	Sinilinnu 21	registrist puudus
Sander Reemets	Mõra	Sinilinnu 21	registrist puudus
Aare Roose	Mõra	Sinilinnu 21	registrist puudus
Riina Konks	Aardla	Keskuse 3-5	Ülenurmest

Lahkusid vallast

Urmas Meoste	Päkste	Pargi	Tartusse
Kaie Nahksepp	Alaküla	Mäe-Kolli	Jõgevale
Kerli Nahksepp	Alaküla	Mäe-Kolli	Jõgevale
Kristina Nahksepp	Alaküla	Mäe-Kolli	Jõgevale
Maie Anijärv	Kitseküla	Sillaotsa II	Tartusse
Silvia Kurg	Päkste	Pargi	Tartusse
Signe Krivina	Roiu	Männi 3-12	Tartusse
Eleri Juss	Roiu	Männi 3-12	Tartusse

KODUKANDILOOD LIX

lehekülgi Haaslava valla ajaloost

Peod Haaslaval

Jõulud ja aastavahetus on möödas. Selleks korraks on pikk aastalõpu pidude periood läbi saanud. Kohe on aga teised tähtsad päevad ja peod peale tulemas.

Eesti inimesed ei ole kunagi pidu pidamata jätnud. Just praegu käib massimeedias diskussioon selle üle, kas meie rahvas mitte väga palju ja üle jõu ei pidutse. Pidud on aga alati hinnatud. Erilise hoo sai see sisse nõukogude ajal. Ühesuguse eduga tähistati isiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi ja igasuguseid punaseid pühasid. Lastele meeldis kõige rohkem see, kui aastalõpul tuli mõnel pool kõigepealt jõuluvana ja siis veel ka näärivana. Sovhoosis kutsuti palgapäeva "direktori sünnipäevaks". Välja olid mõeldud igasugused ametipäevad, küll kaluritele, ehitajatele, kaevuritele, miilitsale jne. Et aga oleks põhjust pidutseda. Ja mis saabki inimesel selle vastu olla, et vahel mõnuses seltskonnas või sõpruskonnas väikest pidu pidada ja tantsu lüüa. Kui aga rahakott ja aeg lubavad. Seda, et pika laua taga istumine, pidude pidamine ja pidudel käimine ka meie esivanematele meeldis, tõendab alljärgnev lugu. Kuidas, miks ja kus siis vanasti pidusid peeti?

Kuni 1917. a. oli tähtsal kohal Vene tsaaririigi sündmuste tähistamine. Nii peeti Haaslaval 19 veebruaril 1880. a. Tema Keiserliku Majesteedi Tsaar Aleksander III troonileastumise 25 aastapäeva pidustusi, 6. mail 1893. a. tähistati Tema Keiserliku Kõrguse, Suurvürsti, troonipärija sündimise päeva. Peeti jaanipäeva ja tähtsal kohal olid kiriklikud tähtpäevad (nii luterlikud kui ka õigeusu pühad). Vabadussõja ajal korraldati "Priiuse" seltsimajas mitu pidu Eesti sõjaväe ja Punase Risti heaks. 18 veebruaril 1920. a. peeti Haaslaval Vabadussõja võiduka lõpu puhul rahupidustusi.

Eesti iseseisvuse ajal hakati tähistama Vabadussõjas langenute mälestuspäeva, Vabariigi aastapäeva, võidupüha, Tartu rahu aastapäeva, emadepäeva. Oma tähtpäevi pidasid kõik Haaslaval loodud seltsid, ühingud ja muud organisatsioonid. Nii oli sotsialistidel kõige tähtsamaks peoks 1. mai "tööräva püha" tähistamine, põllumeestel sügisene lõikuspüha, laulukooridel kohalikud laulupäevad jne.

"Priiuse" protokolliraamatus on kirjas, et 1939. a. korraldas Haaslava Vabatahtlik Tuletõrjeühing seltsimajas 5 üritust - 29. jaanuaril peoõhtu loterii-allegriiga, 5. märtsil peakoosoleku ja peoõhtu, 27. augustil teeõhtu, 23. oktoobril

ühingu 15. aastapäeva peo ja 10. detsembril segaeeskavaga peo. Ühiselt tähistasid valla organisatsioonid Eesti Vabariigi aastapäeva ja võidupüha, aga ka mitmesuguseid teisi tähtpäevi: Jüriöö mälestamist, emadepäeva, jõule.

1935. a. 8. septembril peeti "Priiuse" seltsimajas Eesti raamatu 400. aastapäeva pidustusi, mille sissetulek läks valla avaliku raamatukogu heaks. Pidusid, mille sissetulek annetati sihtotstarbeliselt, oli teisigi. 1928. a. 24. veebruaril korraldatud Eesti Vabariigi aastapäeva peo sissetulek annetati "Eesti vabadussõjas langenud kangelaste mälestuse jäädvustamise Võnnu kihelkonna komitee" fondi. 1935. a. 23. juunil peetud võidupüha sissetulek aga saadeti "Allveelaevastiku Sihtkapitalile" Eesti allveelaevade "Kalev" ja "Lembit" fondi.

1937. a. 30. mail korraldati seltsimajas esimest korda kohalike Sillaotsa ja Tuigo algkoolide lõpetajatele pidu, mis muutus mõneks ajaks traditsiooniliseks.

Pidude kavas oli enamasti näitemäng või kontsert ja tants. Kõige suuremat rõhku pani näitemängule "Priius", kelle juures tegutses päris hea tasemega näitering. Erineval ajal on Haaslaval lavale toodud ka mitu eesti näitekirjanduse kullafondi kuuluvat näidendit: 13. märtsil 1905. a. Jakob Liivi "Kolmat aega vallavanem", 20. oktoobril 1913. a. Oskar Lutsu "Kapsapea", 13. veebruaril 1927. a. August Kitzbergi "Ullikene", 26. juunil 1911. a. ja 24. veebruaril 1928. a. Jakob Liivi "Ordumeister", 18. aprillil 1938. a. Anton Hansen Tammsaare "Kõrboja peremees". 11. veebruaril 1939. a. mängis "Vanemuise" trupp Haaslaval August Mälgu näidendit "Metshumal", kus teiste seas osalesid Kaarli Aluoja, Velda Otsus ja Endel Pärn.

Haaslaval tegutsesid erinevatel aegadel laulukoorid "Priiuse", Perenaiste Seltsi, Tööliste Ühisuse, ÜENÜ osakonna ja koolide juures. Ka oli siin Meestelaulu Selts ja "Sillaotsa" Lauluseltsi segakoor. Kaitseliidu kompaniil oli oma puhkpillide orkester, või nagu nad ise kutsusid, pasunakoor. Vajadusel esinesid koorid ja orkester kohalikel pidudel ja aitasid neid sisukamaks muuta.

Pidudest mitte vähem tähtis oli koht, kus neid peeti. Meie vallas oli võimalik koosviibimisi ja pidusid korraldada "Priiuse" seltsimajas, Kaitseliidu "Kaitse Kodu" majas ja pargis ning Sillaotsa ja Tuigo koolimajades. "Priiuse" seltsimaja kasutamise tavaline taks oli 20% peoõhtu sissetulekust. Kütte, koristamise ja elektri eest tasus korraldaja pool ja "Priiuse" seltsi liikmetele anti 10 – 20 priipääset. Küll aga ei olnud eelpoolnimetatud kohad ainsad, kus pidusid peeti. Osale rahvale aga sobis siis ja ka praegu seltskondliku kooskäimise vormiks kõige paremini kõrtsimaja.

"Elu" nr 156 - 15 juuli 1908. a.

Kui Haaslava kõrtsid tõusevad.

Möödaläinud suvel tõivad ajalehed sõnumi, et Haaslava vallavanem, kui ametnik kelle käes politsei valvus seisab, mõisa kõrtsis alkoholi müügi olla ära keelanud. Seda seepärast, et kõrts nii viletsas korras seisnud, et iga silmapilk oma müüride vahel istujatele ähvardas kaela kukkuda. Nüüd seati kõrts mõisavalitsuse ettepanekul veskihoonesse sisse ja viin ja õlu võivad edasi vuliseda ja kohalikel joodikutel on jälle koht olemas, kus käia.

Vanal veskihoonel näiks nüüd iseäranis selle poollest hää külgetõmbamise võim olevat, et tema linnast muude seas ka teatud naisterahvaid igal pühapäeval Haaslavale meelitab. Nii on mõned külanaised oma meeste pärast päris hirmul, sest mehed nüüd igal pühapäeval Haaslava mõisa veskis "jahvatada" armastavad.

See aga ei ole mitte kõik. Praegu ehitatakse mõisast paar versta emale, otse Emajõe kaldale suur tore häärberi sarnane kivimaja üles - see on joogijumala Bacchuse tempel, kus ligemas tulevikus iseäranis suurel mõõdul hää elu ja kombete arvel temale ohverdada tahetakse. Igatahes asutatakse nüüd allapoole linna teine sadam teatud laevukestele, mis "Jänese" ja "Kvissentali" kõrtsidele kardetava võistleja juurde toob.

24 juulil 1911. a. peeti "Priiuse" seltsi 10 aastapäeva. Kavas oli näitemäng "Rongaisa", kontsert, kus esinesid neidudekoor, segakoor ja meeskoor, ilulugemised ja lõpetuseks tants lõbustuste, lendava posti, konfeti ja serpentiiniga. Tantsuks mängis puhkpillide orkester. Piletite hinnad: toolidel 75, 1 platsil 50, 2 platsil 35 ja "balkonil" 20 kopikat. Piletid ainult tantsule: meesterahvad 20 ja naisterahvad 10 kopikat.

"Olevik" nr 64 - 20 august 1911. a.

Haaslavalt. Suvised piduõhtud kestavad vahel poole ööni. Peale nende lõppu on meie pool nüüd noorte õõhulkumine moodis. Hiljuti läks ühe peremehe aida ukse taga niisugune lahing lahti, et peremees pidi püssiga välja tulema. Aida üks oli lahti murtud ja üks õõhulkuja oli raskesti peksta saanud. Järgmisel päeval tehti selle asja kohta protokoll. Üheks halvaks nähtuseks on Haaslaval veel pidu kuulustuste maha rebimine postide pealt.

"Postimees" nr 201 - 5 september 1917. a.

Haaslavalt. Pühapäeval, 3 septembril oli Haaslava Karskusseltsi "Priius" majas Tartu tegelaste poolt korraldatud suur "nalja ja naeruõhtu". Et palju lubatud oli, ei puudunud ka pidulised. See aga, mis ette kanti, oleks küll enam mõnele joogiurkale au teinud, kui karskusseltsile. Kolm poisikese õhtu noormeest (Mootse, Klein ja Bokka Tartust) olid terve rea jantisid ise valmis sepistanud, üks hullem kui teine ja arvasid ise et sellest Haaslava rahva lõbustamiseks piisab. Lõpuks tantsiti pool alasti mingisugust tantsu, kus tegelesed oma võimeid otse iseäralise otsekohesusega avaldasid. Üks osa publikut ei kannatanud niisugust "nalja" välja, vaid lahkus enne etenduse lõppu. Muidu oli rahvast peol rohkest ja lõpuks tantsiti kuni hommikuni välja.

"Edasi" nr 7 - 24 jaanuar 1918. a.

Haaslavalt. Pidud või õigemini lõbuõhtud, mis kohaliku karskusseltsi "Priius" poolt korraldatud, on viimasel ajal õige sagedased. Neil pidudel on täiesti väikekoodanlik iseloom ja pärõhku pannakse ainult raha sissekassseerimise peale. Pidude programmis on jandisegused näitemängud ja tants.

6 jaanuaril ära peetud pidul oli näha totrat tungi ja rüseelemist, mida tantsuks nimetatakse. Õieti oli see hullumeelne narrimäng, kus õige madalad kired hüplesid. Ning selles koleveidras "uhtmises" püüdsid rekordi võtta meie valla "preilnakesed", kes juba linnas koolipinkel on omad lõbukunstid omandanud.

"Postimees" nr 160 - 19 juuli 1922. a.

Haaslava Karskusseltsi "Priius" ruumides on pühapäeval 23 juulil suurem piduõhtu. Ette kantakse laulumäng "Vaimude võimus" Alviina Saareoksa kaasategemisel. Duetid, ilulugemised ja soololaulud. Tants puhkpillide orkestri saatel. Peo hakatus kell 8 õhtul ja lõpp kell 3 öösel.

Piletiite hinnad ühes tantsuga 75, 50, 30 marka ja ainult tantsule 25 marka.

"Postimees" nr 179 - 7 juuni 1924. a.

Üleskerkinud väärnähtused meie piduõhtutel.

Kõige pealt tungib osa inimesi ilma pääsetäheta pidule, mis lubamata ja inetu tegevus on. Muidu pealtnäha täitsa korralikud inimesed hiilivad vargsi varga kombel, või tungivad jultunud sõimuga pidusse sisse. On ju kohalik kooliõpetaja või mõni muu kohalik erksam tegelane võtnud peo korraldamisega niigi suure koorma enda õlgadele. Tegelased, enamasti laulukoori liikmed käivad aasta otsa harjutustel, mõned isegi kümnete verstade tagant, ei karda kulu ega vaeva ja ollakse rõõmus et saadakse teistele inimestele kultuurilist lõbu pakkuda. Kuidas vastab sellele aga osa publikumi. Teine väärnähtus on kuulajate segamine peoõhtu ajal. Omavahel aetakse valjusti juttu. Kelle ikka puudub huvi ja arusaamine ettekande vastu, see jäägu parem õue ega segagu teisi.

"Postimees" nr 1 - 1 jaanuar 1926. a.

Seltsielu maal vajab ümberkorraldamist.

Pidude korraldamisega minnakse liiale, mis rahvast juba tüütama hakkab. Ka pakutakse näitelavalt igasugust palagani, et ainult raha kätte saada. Niisugused magedad, eeskava poolest nõrgad peod jätavad pealtvaatajatele pettuse tunde järele ja järgmine kord ei minda enam kohale. Peo korraldajatele on õnn, kui kulud ots otsaga kokku saab ja paarsada marka üle jääb. Pidude asemel peaks rohkem teistsugust meelelahutust pakkuma, nagu näitusmüügid, loengud, kursused, kõneõhtud jmt.

1926. aasta sügisel koolidele saadetud haridusministeeriumi juhendis oli kirjas: "koolipidudel on suur pedagoogiline väärtus ja nad moodustavad moodsas koolis kasvatus- töö orgaanilise osa. Tuleb arvestada, et kes koolis ilusat näeb ja kuuleb, see hakkab sellest lugu pidama ja ka tulevikus seda nõudma hakkab"

"Postimees" nr 241 - 14 oktoober 1933. a.

Ajakirjanik käis Lõuna Tartumaal peol.

... kui juba üle poole tunni väikeses eesruumis rüüstitud, tõugelnud ja varbaid sõtkutud, lastakse saali kus orkester juba valssi taob. Esineb "keelpillide kvartett". On näha ka paari "linnaesindajat", kes lava ees klanivad, kas ei saaks tangot, inglisi valssi, rumbat. Saavadki kohe "Donna Klaara". Teiseks rumba. Ainult üks paar tantsib, publik aga tammub ringi ja vahib niisama. Võõras noorherra kummardub ühe peretütre eest järgmise ette, keegi ei tule. Lubatagu et jätan ütlemata rahvamaja, kus peol käisin, aga järgmine kord, siis ütlen ära.

"Postimees" nr 293 - 14 detsember 1933. a.

Haaslava Sillaotsa kooli lastevanemate arvamine.

Sillaotsa algkooli lastevanemate koosolekul otsustati ühel meelel korraldada jõuluõhtul koolimajas lastele ja vanematele ühine jõulupuud. Selleks annetati koosviibijate poolt 30 krooni, millele loodetakse veel samapalju lisa saada. Isegi 5 krooni annetajaid oli, et vaesemad lapsed ja pered jõulurõõmust ilma ei jääks.

Pidude ajal tuli vahel ette ka arusaamatusi.

"Postimees" nr 133 - 18 mai 1939. a.

Tartu prefekt karistas Kuuste valla kodanikke Karl Tederit (Tordi talust), Georg Sarvinit (Miku talust) ja Karl Karjust (Lombi talust) igaihte 20 krooni rahatrahvi või 10 ööpäevase arestiga, seepärast et nemad Haaslava rahvamajas korraldatud peol viinastunud olekus, näidendi ettekandmise ajal, valju häälega kõnelesid, laulsid ja naersid, takistades teistel ettekande jälgimist.

"Postimees" nr 156 - 13 juuli 1943. a.

10 juulil tähistas Kuuste vald oma kommunismiikkest vabastamise 2 aastapäeva. Pidustused algasid Reola mälestussambale pärja panekuga. Aktusel Kuuste rahvamaja juures toimus kapten Kendra juhatusel langenute mälestamine, kus meeskoor laulis "Isamaa ilu hoieldes". Pidukõne pidas Tartu maavanem Henno Keerdoja ja lauldi saksa hümmi. Lõppsõna ütles Kuuste valla Omakaitse ülem kapten Nieländer. Kõik õnnestus ülihästi ja vihmasagaratest hoolimata oli kokku tulnud ca 400 - 500 inimest.

Taivo Kirm

Millest jutustavad kohanimed

(Kasutatud Ilmar Voltri vahendatud Lemming Rootsmäe ja Ilse Rootsmäe käsikirjalist uurimismaterjali Kirjandusmuuseumist. Järg. Algu 2000. aastate veebruarikuu numbris)

Unnemägi – Haaslava külas Viidiksaare talu lähedal hooneist 300 m idas Ekardimäe ja Põrgumäe vahel Ekardi soos asuv umbes 100 m läbi-mõõduga kungas, mis keskelt lohus.

Ute talu – Mõra (Tuigo) küla vanatalu nr 67, oli olemas juba 17. sajandi lõpus (peremees Ute Lillo). [Alates 1929.a. oli talu omanikuks Johannes-Aleksander Hansen, kelle järeltuli-

jad Heino Hansen, Ave Hansen ja Ain Hansen tunnistati maa osas omandireformi subjektideks. Endisel Ute talu maal asub Mart Avarmaa Makkle hoonestatud kinnistu]

Vabaduse talu – Mõra (Tuigo) küla endine asundustalu nr A-54. [1939.a. oli talu omanikuks Sergei Uibopuu, kellelt maa võõrandati. 1955 müüs Heino Uibopuu talu hooned Jaan Hansenile, kes on talu praegune omanik]

Vahemets (Vahemõts) – Igevere küla Kangru talu mets taluhooneist kagus hoonete ja maantee vahel (Elmar Klausen 1902 Igevere).

Vahesoo (Vahesuu) – Uniküla Tenso talu 2 vakamaa suurune endine põldude vahel asunud soine heinamaariba talu hooneist 0,5 km ida pool. (Amanda Voltri 1905 Kärevere).

Vahtra talu – Mõra (Tuigo) küla endine asundustalu nr 73. [1939.a. oli talu omanik Gustav Luha. Osa maast sai tagasi Elmar Luha. Endisel Vahtra talu maal asuva Tuule hoonestatud kinnistu omanik on Sirje Lustmets].

Vaikna talu – Haaslava küla endine asundustalu nr A-26. [1923.a. omandas talu I maailmasõjast ja Vabadussõjast osavõtnu 1896.a sündinud

Alfred Toom. Osa talumaast tagastati maaomaniku pärijale, osa maa ja hoonete kaasomanikud on Elsbeth Loss ja Ulvi Rannamees].

Valgma jõgi – Savijõe üks nimesid.

Vallimäe talu – Uniküla Porga talu endine popsikoht Vooremäe jalamil. Nõukogude ajal elas seal Vooremäe vahtkonna metsavaht. [Praegu kuuluvad hooned Elmut Käärstile jt Arnold Käärsti pärijaile]

Vanapagana kivi – Suur kivi Vooremäe Kõrgemäel, riigimetsa kv 137 Reola – Hammaste maanteest 400 m eemal mõõtudega 2,85x2,80x2 m, übermõõt 9,05 m, millel pikne 1916 või 1917.a tüki küljest ära lõõnud (Voldemar Voltri 1907 Kärevere). Muistend räägib, et Vanapaganale polevat meeldinud Tartu Toomkiriku ehitamine, mistõttu ta võtnud nõuks see hävitada. Vooremäelt visates kukkunud üks kivi Emajõkke Ihaste all, see siin aga jäänud viskamata läheneva äikese tõttu. (Voldemar Voltri 1907 Kärevere).

Vanatare talu – Mõra (Tuigo) küla endine asundustalu A-1. Mõisa ajal tahetud siia ehitada väljavahi maja, ehitus jäänud aga pooleli, asundustalu elumaja ehitatud vana tare asemele. (Arved Koppel Tuigo). [1939 oli talu omanik Ida-Juliane-Mathilde Adamka. Maa tagastamist taotles Helmi Adamka, kelle poeg Rein Adamka on ka hoonete omanik].

Vanatare talu – Uniküla *Suusa* talu rahvapärane nimi. [Vanatare on nüüd Enno Lepa pärijaile kuuluvate hoonete ametlik kohanimi].

Vanaussaid – Unikülas endise Möldripalu metsavahimaja juures sellest 100 m lääne pool asuv väike kungas, millel asunud vanal ajal (18. sajandil) Pruksa talu. (Johannes Pruks 1885 Uniküla).

Vangi kuusistik, ka *Tuudak*, Lange (Aardla) külas Vangi talu juures

Vangimäel kasvav kuusemets (Eduard Grossberg 1883 Aardla, Johan Undrits 1894 Haaslava)

Vangimägi – Lange (Aardla) külas Vangi talu juures hoonest lõuna pool asuv kõrgendik (Eduard Ärs 1898 Aardla), mille lagi ulatub 36 m üle Aardla järve pinna ja 68 m üle merepinna.

Vangiorg – Vangi talu juures hoonete ja Vangimäe vahel asuv lohk. Enne sõda elanud seal pops Muuga, kelle järgi nimetatakse lohku ka *Muugaoruks* (Eduard Ärs 1898 Aardla).

Vangi talu – Vanatalu nr 47 Aardla (nüüd Lange) külas, mis enne talumaade kruntiajamist asunud Lingi ja Treiali talude koplis (vt *Aardla* küla). Talu varasem nimi pole teada, kuid rahvasuu kutsunud teda juba 19. sajandil Vangi taluks. 1881 ostis talu päriks Jaan Kliim. [1907 a alates oli talu omanikuks Kristjan Kliim, kelle pärijana tunnistati omandireformi subjektiks maa osas Arnold Kliim. Talu maal asuvate hoonestatud kinnistute omanikud on Janek ja Merike Tamm (Vangi) ning Ülle Schneeberg(Pääsukese)]

Vanka talu – Mõra (Tuigo) küla vanatalu nr 65, mis võib olla nime saanud venelastest peremeeste järgi, kes arvatavasti elasid talus 18. sajandi keskpaiku (1758 a David ja Alexander). Pärast talumaade kruntiajamist sattus talu kvoodimaale ja muudeti kandikohaks. [1938.a ostis talu Jaan Meoma, kellelt talumaa võõrandati. Hooned läksid pärimise teel Lembit Alakülale. Käesoleval ajal kuulub endise Vanka 65 talu maal asuv hoonestatud Tamme kinnistu Anne Raudsaarele]

Varese veski – Unikülas Soosaare talu lähedal Kunnimäe lõunajalamil kuivanud oja ääres 19. sajandil asunud veski, mille silla kohta tähistavad veel praegu mõned kivid oja ääres. (Wärdis Parisalu 1884 Uniküla; Oskar Roose 1907 Uniküla). Vares olnud ves-

kiomaniku hüüdnimi (Alfred Zoobel 1902 Tartu).

Vareselomp – Unikülas endise Soosaare talu lähedal Kunnimäe ja Kullimäe vahel asunud veskitiik 19. sajandil (Wärdis Parisalu 1884 Uniküla; Oskar Roose 1907 Uniküla), oli kuivanud juba 20. sajandi 60. aastail.

Vargatee (Vargatii) – Möldripalu vahtkonna metsas käänluline teerada, mis pöörab metsavahikohast 3/4 km lõuna pool maanteelt metsa, kus 3/4 km järel hargneb jättes harude vahele *Taivatahtra*. Seda teed olevat vanasti vargad ja röövlid kasutanud (Aleksander Ilves 1882 Kärevere)

Vargasoo (Vargasuu) – Igeveres Pruuli talu metsaga kaetud soo Kangru talust 1/2 km kagus, teisel pool Roiu – Ignase maanteed. (Elmar Klausen 1902 Igevere).

Vastse-Soola talu – nr 21a, 19. sajandi lõpupoole Uniküla Soola talust eraldatud talu, mille peremees Eduard Rosenthal (Soola Eedi, Soola talu peremehe Jaan Rosenthali poeg) olnud jultunud varas ning röövel nagu ta isagi. Ta varastanud hobuseid otse vankri eest ja põlastanud noid, kes varastanud koplis (Amanda Voltri 1905 Kärevere). 1917.a. paiku tulnud kord kordnikud Vastse-Soola tallu läbiotsimist teostama jättes hobuse õue, Soola Eedi varastanud selle läbiotsimise ajal (Voldemar Voltri 1907 Kärevere). 1922.a. mõistetud Soola Eedi tapmise eest surma, ta põgenenud ja tagaajamisel saanud Kudina vallas kuulist surmavalt haavata (Voldemar Voltri 1907 Kärevere). [1928.a. omandas kinnisvara avalikul müügil Jüri Lestal, kelle pärija Linda Kalme tunnistati omandireformi õigus- tatud subjektiks. Vastse-Soola, (nim. ka Väike-Soola) hooned on praegu Kink, Malle pärandvara] (Järgneb)

Mälestame lahkunuid

Alide Jõks
29.06.1902 – 10.01.2002
Päkste

Julius Albert
12.11.1918 – 13.01.2002
Roiu